



เอกสารวิชาการ

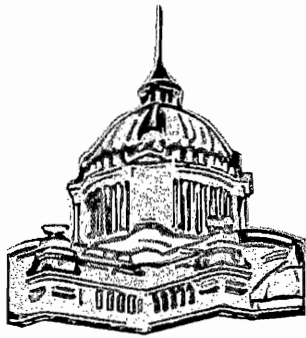
# Academic Focus

การจัดการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์

สำนักวิชาการ  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ISSN 2287-0520

ดาวน์โหลดเอกสารได้จาก <http://www.parliament.go.th/library>



## การจัดการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์

### บทนำ

สาธารณรัฐฟินแลนด์ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของทวีปยุโรป ทิศเหนือติดกับประเทศนอร์เวย์ ทิศตะวันออกติดกับประเทศรัสเซีย ทิศตะวันตกติดกับประเทศสวีเดน มีพื้นที่ 338,145 ตารางกิโลเมตร มีประชากร ประมาณ 5.5 ล้านคน เมืองหลวง กรุงเฮลซิงกิ มีการปกครองประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศที่มาจากการเลือกตั้ง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายต่างประเทศ นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้ง โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ทำหน้าที่บริหารประเทศ (“ข้อมูลทั่วไปประเทศฟินแลนด์”, 2559)

สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพด้านการศึกษาคือดีที่สุดประเทศหนึ่งในโลก จากโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ผลการประเมิน PISA ใน พ.ศ. 2558 พบว่าสาธารณรัฐฟินแลนด์ มีผลการประเมินการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 5 (531 คะแนน) ผลการประเมินการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 4 (521 คะแนน) และผลการประเมินการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 12 (531 คะแนน) (“สรุปผลการวิจัย PISA 2015”, 2559).

ดังนั้นการเรียนรู้การจัดการศึกษาสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพการศึกษาคือดีที่สุดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการเรียนรู้และเป็นวัยให้แก่เด็กที่เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาสมองมากที่สุดซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของไทยให้มีคุณภาพอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาและแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้

### Academic Focus

ธันวาคม 2561

### สารบัญ

บทนำ	1
ประวัติการจัดการศึกษาปฐมวัย สาธารณรัฐฟินแลนด์	2
การเริ่มต้นดูแลเด็กปฐมวัย สาธารณรัฐฟินแลนด์	2
ระบบการศึกษาปฐมวัย สาธารณรัฐฟินแลนด์	4
แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตร จุดมุ่งหมายและขอบข่ายการ เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัย สาธารณรัฐฟินแลนด์	5
ลักษณะเด่นการเรียนการสอนของ เด็กปฐมวัยสาธารณรัฐ ฟินแลนด์	7
บทสรุปและข้อเสนอแนะ จากผู้ศึกษา	8
บรรณานุกรม	11

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<https://www.parliament.go.th/library>

## ประวัติการจัดการศึกษาปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้ศึกษาระบบการศึกษาสาธารณรัฐฟินแลนด์ พบว่าการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสาธารณรัฐฟินแลนด์ เริ่มต้นเมื่อปลาย พ.ศ. 2503 ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2514-2528 รัฐได้ดำเนินการด้านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาหลายด้าน เช่น การสอนกิจกรรมและพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษานั้น มักจะจัดตั้งรวมอยู่ในการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กำหนดให้เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นเวลา 1 ปี นับตั้งแต่อายุ 6 ขวบ โดยหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

พ.ศ. 2547 รัฐได้จัดให้มีการบริการส่งเสริมการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เช่น จัดบริการรับ-ส่งเด็กที่ศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาที่บ้านอยู่ห่างจากโรงเรียนตั้งแต่ 5 กิโลเมตรขึ้นไป หรือเด็กที่เดินทางด้วยความยากลำบากหรือมีอันตราย เป็นต้น

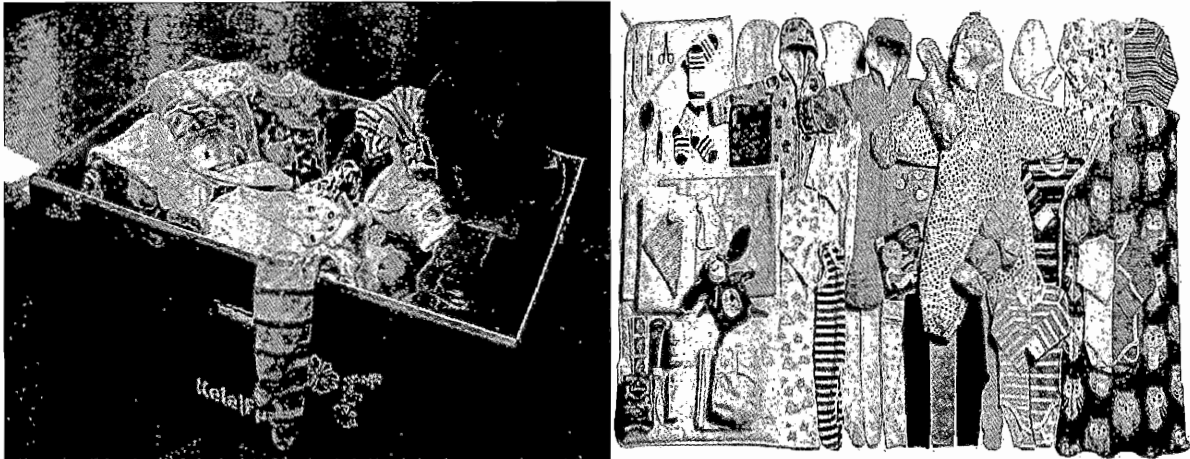
ใน พ.ศ. 2553 ได้มีการกำหนดให้การศึกษาก่อนประถมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและการดูแลเด็กปฐมวัย โดยให้จัดแบบไม่แยกหรือแยกกลุ่มอายุก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์การศึกษาเป็นสำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นบุคคลที่มีมนุษยธรรม (Humane Individual) และเป็นสมาชิกที่มีจริยธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อจะสนับสนุนให้เกิดความเท่าเทียมกันสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พิการ เจ็บป่วย จึงได้กำหนดระบบการสนับสนุนช่วยเหลือที่มีมาตรฐานสูงซึ่งเด็กที่มีความพิเศษ พิการ หรือเจ็บป่วยสามารถเข้าเรียนตั้งแต่อายุ 5 ขวบเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเด็กปกติ 1 ปี การเรียนในระดับนี้จะไม่เสียค่าใช้จ่ายเหมือนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจุบันการศึกษาระดับปฐมวัยกำหนดให้เด็กที่มีอายุ 6 ปี จะต้องเข้ารับการศึกษเป็นเวลา 1 ปี ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ โดยกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ดังนั้นจึงถือได้ว่าการศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กปฐมวัยในสาธารณรัฐฟินแลนด์

## การเริ่มต้นดูแลเด็กปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์

ปรัชญาด้านการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์อย่างหนึ่งคือความเชื่อที่ว่าการศึกษาที่ดีควรเริ่มต้นตั้งแต่อายุน้อยที่สุด ดังนั้นสาธารณรัฐฟินแลนด์จึงได้เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียนตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เพราะเชื่อว่าประชากรที่มีคุณภาพจะต้องเริ่มจากการมีสุขภาพที่ดีก่อนเป็นอันดับแรก เริ่มต้นจากคุณแม่และคุณพ่อที่ต้องมาสถานีอนามัยก่อนคลอดทารก 10 สัปดาห์ เพื่อมาอบรมความรู้จากพยาบาลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและร่างกายในระหว่างการตั้งครรภ์ว่าจะมีผลอย่างไรและขอแนะนำในการดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังดูแลเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาในระหว่างการตั้งครรภ์ด้วย (“Back To School in Finland-โรงเรียนฟินแลนด์ที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง”, 2561)

เมื่อคลอดแล้วคุณแม่ทุกคนจะได้รับ “baby box” คือกล่องบรรจุสิ่งของใช้จำเป็นสำหรับเด็กและพ่อแม่ โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิด baby box เริ่มแจกให้กับคุณแม่ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2473 ซึ่งภายใน baby box มีสิ่งของต่าง ๆ เช่น ที่นอน ผ้าห่ม ถูนอน เสื้อกันหนาว ผ้าอ้อม รองเท้า ถูเท้า แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว กรรไกรตัดเล็บ ผ้านามัย ถูยางอนามัย เครื่องวัดอุณหภูมิ น้ำเวลาอาบน้ำ หนังสือสำหรับเด็ก เป็นต้น ทั้งนี้ แม่ของเด็กมีทางเลือกสองทาง คือการรับกล่องดังกล่าวไปใช้หรือรับเป็นเงินจำนวน 140 ยูโร (ประมาณ 5,000 บาท) แต่โดยร้อยละ 95 เลือกรับเป็นกล่อง baby box เพราะมีมูลค่ามากกว่า (Lee, 2013)



ภาพ baby box กล่องบรรจุของใช้จำเป็นสำหรับเด็กและพ่อแม่

ที่มา: A NATION AHEAD OF ITS TIME - FINLAND AND THE LEGENDARY "BABY BOX".จาก

<http://www.wanderingsarah.com/new-blog/2017/11/26/ahead-of-the-curve-finlands-baby-box>

เพชร เหมือนพันธุ์ (2557) ได้กล่าวถึงการดูแลและการจัดการศึกษาปฐมวัยสาธารณสุขฟินแลนด์ว่า สาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่เน้นการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล แต่จะเน้นการจัดการศึกษาในครอบครัว เพราะเชื่อถือว่าครอบครัวเป็นสถานที่ที่ให้การศึกษาดีที่สุด ให้ความรักความอบอุ่นและสอนลูกให้เรียนรู้ มารยาท ประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของสาธารณสุขฟินแลนด์ และที่สำคัญคือรัฐบาลจะให้เงินช่วยเหลือพ่อแม่ที่เลี้ยงดูดูแลเด็กที่บ้าน ส่วนเด็กเล็กที่พ่อแม่ส่งไปเรียนที่ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก (Daycare Center) ซึ่งรับเด็กที่มีอายุ 8 เดือน-5 ขวบ ซึ่งผู้ปกครองเด็กสามารถเลือกให้ลูกได้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมได้ทั้งที่บ้านหรือที่ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก

สังคมของชาวฟินแลนด์จะมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของเด็กพร้อมกับพ่อแม่ตั้งแต่เกิดจนอายุถึง 7 ขวบ โดยมี “ศูนย์ดูแลแม่และเด็ก” ซึ่งจะเป็หน่วยงานที่เฝ้าติดตามครอบครัวที่ไม่ส่งลูกเข้าไปที่ศูนย์ดูแลเด็ก โดยรัฐจะจัดการฝึกอบรมวิธีการดูแลเด็กให้แก่พ่อแม่ และจะให้เงินช่วยเหลือในรูปแบบเงินอุดหนุน ส่วนสถานดูแลเด็กเล็ก (Daycare center) จะมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องผ่านการฝึกอบรมการดูแลเด็กมาดูแลจัดการศึกษา กิจกรรมในศูนย์ดูแลเด็กเล็กที่ศูนย์จะมีสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย พ่อแม่สามารถเข้าไปร่วมกิจกรรมการเล่นกับลูกได้ การศึกษาในศูนย์เด็กเล็ก ใช้เป็นสถานที่ให้เด็กได้มีกิจกรรมการเล่นร่วมกัน ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมเด็ก

ได้สัมผัสการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ปลูกฝังการรู้จักการแบ่งปัน รู้จักหน้าที่ การให้เกียรติคนอื่น การให้ความเคารพในสิทธิส่วนบุคคล

ส่วนการศึกษาก่อนประถมศึกษา (Pre-school education/kindergarten) จัดให้กับเด็กอายุ 6 ขวบ เป็นการเตรียมเด็กเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ ควบคู่ไปกับการฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน เข้าใจความต้องการของคนอื่น มีทัศนคติในแง่บวกต่อคนรอบข้างและวัฒนธรรมที่แตกต่างอื่น ๆ ใช้เวลาเรียนในโรงเรียนไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง เน้นกิจกรรมการเล่นผสมการเรียน ให้เด็กมีความสุขกับการเรียนร่วมกับเพื่อนและมีความสุขในโรงเรียน การประเมินผล ดูจากการพัฒนาการทางสังคมของเด็ก และการพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เป้าหมายทางการศึกษาในระดับนี้ มุ่งส่งเสริมการพัฒนาการทางมนุษยธรรม คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข และทักษะทางวิชาการเบื้องต้น ครูและพ่อแม่ชาวฟินแลนด์มีความเชื่อว่า วิธีที่ดีที่สุดในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คือวิธีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการร้องรำทำเพลง การแสดงละคร และการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นวิชาการกับความไม่เป็นวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดเชิงวิพากษ์ ไม่เอาผลการเรียนมาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จ ไม่เน้นการแข่งขัน แต่เน้นความร่วมมือในการเรียน เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้าน

#### ระบบการศึกษาปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์

การศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์ กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการเรียนที่เด็กได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่น ไม่เน้นการสอบที่เด็กต้องแข่งขันกับผู้อื่น แต่เน้นให้เด็กเชื่อมั่นในตนเอง แข่งกับตัวเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มที่ตามศักยภาพ ดังนั้นสาธารณรัฐฟินแลนด์จึงได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่มีการจัดการศึกษาที่ดีที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง

สาธารณรัฐฟินแลนด์ แบ่งการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กแรกเกิดถึงอายุ 7 ปี ออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับการดูแลและให้การศึกษ (early childhood education and care) ซึ่งระดับนี้ มุ่งเน้นที่การดูแลเด็กในด้านสุขภาพและอนามัยและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นของเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี การเรียนในระดับนี้เน้นให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขโดยไม่เน้นวิชาการมากนัก ผู้ปกครองสามารถเลือกรับบริการทางการศึกษาระดับนี้ได้ 2 รูปแบบ คือศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ผู้ปกครองสามารถพาเด็กมาฝากให้ศูนย์รับเลี้ยงเด็กช่วยดูแล โดยเสียค่าบริการให้กับศูนย์ตามขนาดของครอบครัวและรายได้ของผู้ปกครอง และอีกรูปแบบคือผู้ปกครองจัดการศึกษาและดูแลเด็กเองที่บ้าน โดยรัฐบาลมอบเงินสนับสนุนการศึกษาให้ และมีการสุ่มตรวจสอบคุณภาพของการจัดการศึกษาตามบ้าน

2. ระดับการให้การศึกษาแก่เด็ก 1 ปี ก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 (per-primary education) การศึกษาระดับนี้จัดให้สำหรับเด็กที่มีอายุ 6 ปี จะต้องเข้ารับการศึกษาระดับนี้เป็นเวลา 1 ปี ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ โดยกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ค.ศ. 2015 ดังนั้นจึงถือได้ว่าการศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กปฐมวัยในสาธารณรัฐฟินแลนด์

การศึกษาทั้ง 2 ระดับนี้อยู่ภายใต้ของกระทรวงกิจการสังคมและสาธารณสุข (Ministry of Affairs and Health) ที่เน้นให้เด็กใช้เวลาอยู่กับครอบครัวให้มากที่สุด เพราะเชื่อว่าครอบครัวสามารถให้ได้ ทั้งความรัก ความรู้ และสามารถดูแลเด็กได้ดีกว่าสถานดูแลเด็ก ดังนั้น รัฐบาลจึงเปิดโอกาสให้แม่สามารถทำงานหลังคลอดได้ 3 ปี อย่างไรก็ตามเมื่อเด็กทุกคนมีอายุ 6 ปี จะต้องส่งเข้าเรียนในระดับ per-primary education เป็นเวลา 1 ปี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

### แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรการศึกษา

สมสุดา มัชยมจันทร์ (2560) ได้ศึกษาแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรก่อน pre-primary education จากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Finnish National Board of Education) ที่เผยแพร่ ดังนี้

1. การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการศึกษานี้ของเด็กปฐมวัย ความร่วมมือนี้จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของชีวิตความเป็นอยู่และการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร และเคารพซึ่งกันและกัน มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
3. การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ และมีความหมายต่อตัวเด็กผ่านการเล่น การสำรวจ การทดลอง และการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน
4. การเรียนรู้ของเด็กได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และความรู้เดิมของตนเป็นฐานในการต่อยอดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และได้รับอิทธิพลจากการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์ อยู่บนพื้นฐานที่เชื่อในพลังแห่งความรัก ความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากครอบครัว การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน และการเรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน โดยใช้พื้นฐานความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว

### จุดมุ่งหมายและขอบข่ายการเรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์

นอกจากนี้ สมสุดา มัชยมจันทร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาในระดับปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์ Per-primary education จากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Finnish National Board of Education) ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กมีทัศนคติทางบวกต่อตนเอง การที่เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองจะช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างมีความสุข เด็กสามารถพัฒนาทัศนคตินี้ได้จากการเล่นและการทำงานร่วมกับเพื่อน นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้เด็กได้เผชิญกับสิ่งท้าทายใหม่ ๆ อย่างมั่นใจและสร้างสรรค์ จะช่วยให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน

2. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด เรียนรู้กฎระเบียบของสังคม รู้ว่าพฤติกรรมใดที่เหมาะสมเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น เด็กต้องเรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เด็กต้องเข้าใจเกี่ยวกับความเสมอภาคและความแตกต่างระหว่างบุคคล และต้องรู้วิธีดูแลรักษาสุขภาพอนามัยตามความเหมาะสมของวัย

3. เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาทางด้านภาษา เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างหลากหลาย เช่น การแสดงออกผ่านทางศิลปะ ฯลฯ

4. เพื่อให้เด็กมีความสนใจในธรรมชาติ และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม เด็กต้องเรียนรู้วิธีการสังเกตและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีความสุขกับความงามและความหลากหลายในธรรมชาติ และตระหนักถึงผลของการกระทำของตนต่อสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์ มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติทางบวกต่อตนเอง เรียนรู้กฎระเบียบข้อบังคับ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังมุ่งปลูกจิตสำนึกให้เด็กตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและดูแลรักษาธรรมชาติ รวมถึงสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

ข้อมูลของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Finnish National Board of Education) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นในหลักสูตรระดับปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษาและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เด็กในวัยนี้ จะได้รับการส่งเสริมให้เป็นนักฟังและนักพูดที่ดีในการสนทนาที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่น การเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความคาดหวังของตน การฟังนิทาน กลอน หรือเรื่องเล่าต่าง ๆ กิจกรรมดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่เด็ก เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มพูนคำศัพท์ให้แก่เด็ก ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามและตอบคำถามจากสิ่งที่ได้ฟัง ซึ่งช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนต่อไป

2. ด้านคณิตศาสตร์ เช่น การเรียนรู้เรื่องรูปร่าง จำนวน การจัดกลุ่ม และการเปรียบเทียบ ฯลฯ โดยเด็กจะได้รับการกระตุ้นความสนใจทางคณิตศาสตร์จากสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การเล่น การฟังนิทาน การร้องเพลง การออกกำลังกาย การทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ การสนทนากับผู้อื่น และการเล่นเกม โดยกิจกรรมเหล่านี้จะต้องส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติทางบวกต่อคณิตศาสตร์ ดังนั้น กิจกรรมจึงควรดึงดูดความสนใจของเด็ก มีความท้าทาย และมีความหลายต่อเด็ก

3. ด้านคุณธรรมและศาสนา ขอบข่ายการเรียนรู้ด้านนี้รวมถึงด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติ และชุมชน อีกทั้งยังมุ่งปลูกฝังเด็กในเรื่องความอดทน อดกลั้น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การประมาณตน ความยุติธรรม ความกล้าหาญ และความมีเมตตากรุณา ซึ่งสาธารณรัฐฟินแลนด์ สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมตั้งแต่เล็ก โดยเริ่มพัฒนาจากการเห็นคุณค่าในตนเอง แล้วจึงขยายขอบเขตสู่ความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม การสอนคุณธรรม จริยธรรมนั้นจะถูกบูรณาการไปกับกิจกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การสนทนาหรือการเล่นบทบาทสมมติ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายการเรียนรู้ในด้านศาสนา นอกจากนี้หลักสูตรยังเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับหลักความเชื่อในศาสนาที่เด็กนับถือ และเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับศาสนานั้น ๆ ด้วย

**4. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หลักสูตรระดับนี้มุ่งเน้นให้เด็กศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีความซาบซึ้งต่อธรรมชาติ และมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาธรรมชาติรอบตัว ในการเรียนรู้ธรรมชาติ เด็กจะเรียนรู้โดยใช้วิธีการสังเกตและสำรวจตรวจสอบ เช่น การสังเกตเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เป็นต้น

**5. ด้านสุขภาพอนามัย** หลักสูตรมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ เข้าใจ และมีความรับผิดชอบต่อการดูแลสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น การดูแลความสะอาดของร่างกาย การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับมารยาทบนโต๊ะอาหาร การมีสุขภาพจิตที่ดีและการสร้างความสมดุลระหว่างการ ทำงาน การพักผ่อน และสันทนาการ

**6. ด้านพัฒนาการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว** หลักสูตรมุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของร่างกาย พัฒนาการและสุขภาพ ขณะที่เล่นเด็กจะได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา และได้ฝึกควบคุมการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ขณะที่เล่นหรือทำกิจกรรมประจำวัน เด็กจะได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกอย่างอิสระทั้งกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่เด็ก

**7. ด้านศิลปะและวัฒนธรรม** หลักสูตรในระดับ pre-primary จะมุ่งเน้นให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนผ่านการสร้างงานศิลปะ เช่น ภาพวาด งานประดิษฐ์ เพลง ดนตรี การเต้นประกอบจังหวะ และการแสดงละคร นอกจากนี้หลักสูตรยังมุ่งส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของตน และเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมของสังคมอื่นด้วย

สรุปได้ว่าขอบข่ายการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์ มุ่งส่งเสริมเด็กปฐมวัยในด้านภาษาและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านคณิตศาสตร์ ด้านคุณธรรมและศาสนา ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านพัฒนาการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว และด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยเน้นพัฒนาตัวเด็กตามศักยภาพของแต่ละคน โดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น ดังนั้นเด็กจึงเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ความสุขในการเรียนรู้จะเป็นแรงจูงใจสำคัญที่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

#### **ลักษณะเด่นของการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์**

เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560 สถาบันอาศรมศิลป์ มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณร่วมกับสถานทูตฟินแลนด์ จัดเสวนาเรื่อง **เจาะลึกการจัดการศึกษาปฐมวัยฟินแลนด์** ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร โดย Ms. Elise Tarvainen และ Ms. Tiina Malste ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจากสาธารณรัฐฟินแลนด์ สรุปการเสวนาได้ดังนี้ (“เจาะลึกการจัดการศึกษาปฐมวัยฟินแลนด์”, 2560)

Ms. Elise Tarvainen กล่าวว่า เด็กฟินแลนด์มีโอกาสในการเลือกทิศทางการศึกษาของตนเองตั้งแต่เล็ก เพราะเด็ก ๆ จะได้รับดูแลตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มตั้งแต่ 0 ปี และขณะแม่ตั้งครรภ์จะมีนักการศึกษา นักจิตวิทยา จากหน่วยงานท้องถิ่น เข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ โดยมีการพูดคุยสื่อสาร

การออกแบบสภาพการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้เป็นผู้เลือกเรียนรู้อย่างอิสระด้วยตนเอง จัดเตรียมศูนย์เด็กเล็ก (EduCare) ตลอดจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**Ms.Tiina Malste** กล่าวว่า “เราจะไม่ทิ้งเด็กคนไหนไว้เลย” สาธารณรัฐฟินแลนด์เริ่มจัดการศึกษาตั้งแต่แรกเกิด โดย พ่อ แม่ ครู และชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ไปด้วยกัน พุดคุยสนทนากันตลอดเส้นทางของการศึกษาและร่วมกันออกแบบให้เป็นไปเพื่อการพัฒนา ปรับแก้ไขบนกรอบความคิดเชิงรุกเพื่อการจัดระบบสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนผสมผสานชุมชนท้องถิ่นและผู้กำหนดนโยบายประเทศให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

สาระสำคัญของการศึกษาปฐมวัยของสาธารณรัฐฟินแลนด์ คือ การจัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic education) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ให้การเล่นเป็นทักษะของการเรียนรู้
2. จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นบรรยากาศของการเรียนที่พัฒนาสภาพแวดล้อมทางจิตวิญญาณเพื่อให้เกิดบทบาทการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน

3. เน้นการให้การศึกษาควบคู่กับการดูแลอย่างพุ่มพัก
4. สร้างพื้นที่เรียนรู้ให้เกิดการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
5. มีแนวคิดด้านการออกแบบการจัดการศึกษาอย่างมีวิสัยทัศน์
6. สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นอารมณ์และจินตนาการในการเรียนรู้

นอกจากนี้การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เด็กเป็นนักเรียนที่มีประสิทธิภาพได้นั้นก็คือ “ครู” ที่ต้องมีคุณสมบัติ 5 ประการ ได้แก่

1. ต้องเอาจริงเอาจังในการเป็นผู้จัดบรรยากาศในการเรียนรู้
2. ต้องเป็นผู้ชำนาญการเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ของเด็ก
3. ต้องมีทักษะการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดความรู้และประสบการณ์ได้
4. ต้องมีทักษะการสร้างสรรค์สังคมรูปแบบเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ
5. ต้องมีทักษะในการกระตุ้นเร้าอารมณ์ปลุกจินตนาการ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเอื้ออำนวยช่วยเหลือผู้เรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ

### **บทสรุปและข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา**

สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับยกย่องว่ามีระบบการศึกษาที่ดีในระดับต้น ๆ ของโลก เนื่องจากมีปรัชญาทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่สำคัญกับเด็กปฐมวัยคือ ความเชื่อที่ว่าการศึกษาที่ดีควรเริ่มต้นตั้งแต่อายุน้อยที่สุด ดังนั้นฟินแลนด์จึงได้เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนวัยเข้าเรียนตั้งแต่อายุในครรภ์มารดา เพราะเชื่อว่าประชากรที่มีคุณภาพจะต้องเริ่มจากการมีสุขภาพที่ดีก่อนเป็นอันดับแรก โดยเริ่มต้นจากคุณแม่และคุณพ่อที่ต้องมาสถานอนามัยก่อนคลอดทารก เพื่อมาอบรมความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชีวิตและร่างกายในระหว่างตั้งครรภ์และข้อเสนอแนะในการดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังดูแลเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาในระหว่างการตั้งครรภ์ด้วย และเมื่อคลอดแล้วคุณแม่ทุกคน

จะได้รับ “baby box” คือกล่องบรรจุสิ่งของใช้จำเป็นสำหรับเด็กและพ่อแม่ โดยมีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิด และเป็นสวัสดิการช่วยเหลือครอบครัว ทั้งยังป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

การศึกษาในระดับอนุบาลนั้น จะเน้นการจัดการศึกษาในครอบครัว เพราะเชื่อถือว่าครอบครัว เป็นสถานที่ให้การศึกษาที่ดีที่สุด ให้ความรักให้ความอบอุ่นและสอนลูกให้เรียนรู้มารยาท ประเพณี วัฒนธรรม อันดีงามของฟินแลนด์ โดยรัฐบาลจะจัดเงินช่วยเหลือพ่อแม่ที่เลี้ยงดูแลเด็กที่บ้าน ส่วนเด็กเล็กที่พ่อแม่ ส่งไปเรียนที่ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก (Daycare Center) ซึ่งรับเด็กที่มีอายุ 8 เดือน-5 ขวบ โดยผู้ปกครองเด็กสามารถ เลือกให้ลูกได้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อม ได้ทั้งที่บ้านหรือที่ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก

ส่วนการศึกษาก่อนประถมศึกษา Pre-school education/kindergarten จัดให้กับเด็กอายุ 6 ขวบ เป็นการเตรียมเด็กเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาภาคบังคับ ควบคู่ไปกับการฝึกตนเองให้เป็นคน ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน เข้าใจความต้องการของคนอื่น มีทัศนคติในแง่บวกต่อคนรอบข้างและต่อวัฒนธรรม ที่แตกต่างอื่น ๆ ใช้เวลาเรียนไม่เกินวันละ 5 ชั่วโมง เน้นกิจกรรมการเล่นผสมการเรียน ให้เด็กมีความสุขกับการเรียนร่วมกับเพื่อนและมีความสุขในโรงเรียน การประเมินผล ดูจากการพัฒนาการทางสังคมของเด็ก และการพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เป้าหมายทางการศึกษาในระดับนี้มุ่งส่งเสริมการพัฒนาการทางมนุษยธรรม คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การอ่าน การเขียน การคิดเลข และทักษะทางวิชาการเบื้องต้นอย่างจริงจัง ครูและพ่อแม่ชาวฟินแลนด์ มีความเชื่อว่า วิธีที่ดีที่สุดในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คือวิธีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การร้องรำทำเพลง การแสดงละคร และการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างความเป็นวิชาการกับความไม่ใช่วิชาการ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดเชิงวิพากษ์ ไม่เอาผลการเรียนมาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จ ไม่เน้นการแข่งขัน แต่เน้นความร่วมมือในการเรียน เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้าน

สาธารณรัฐฟินแลนด์ แบ่งการศึกษาปฐมวัยออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับการดูแลและให้การศึกษา
2. ระดับการให้การศึกษาแก่เด็ก 1 ปี ก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1

ดังนั้นการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยสาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการเรียนรู้และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพครอบครัว วัฒนธรรม สังคมของประเทศไทย เพื่อให้สามารถสร้างคนที่มีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีมนุษยธรรม คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของความสำเร็จของประเทศ

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรการเรียนการสอนระดับเด็กปฐมวัยควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในด้านภาษา และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านคณิตศาสตร์ ด้านคุณธรรมและศาสนา ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านพัฒนาการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว และด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยเน้นพัฒนาตัวเด็กตามศักยภาพของแต่ละคน โดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น ดังนั้นเด็กจึงเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีความสุขในการเรียนรู้จะเป็นแรงจูงใจสำคัญที่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับความรักความอบอุ่นของครอบครัวมากกว่าเน้นการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล เพราะครอบครัวเป็นสถานที่ให้การศึกษาและให้ความรักความอบอุ่นที่ดีที่สุด

2. ครู นอกจากจะได้รับปริญญาบัตรครูปฐมวัยจากมหาวิทยาลัยแล้ว จำเป็นต้องมีทักษะที่สำคัญคือการเอาใจจริงเอาใจในการสอน การเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ของเด็ก การออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดความรู้และประสบการณ์ได้ การสร้างสรรค์สังคมรูปแบบเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ การกระตุ้น เร้าอารมณ์ ปลุกจินตนาการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเอื้ออำนวยช่วยเหลือผู้เรียนบนพื้นฐานของการดูแลและให้ความรัก

3. โรงเรียนควรมีสสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อบอุ่น เป็นมิตร และเคารพซึ่งกันและกันซึ่งมีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย

4. รัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณ สวัสดิการในการดูแลเด็กเล็กให้ทั่วถึงและเท่าเทียม โดยเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุ 6 ขวบ เพราะเป็นช่วงที่การพัฒนาด้านสมองและร่างกายดีที่สุด

นอกจากนี้การประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการ ชีวิตความเป็นอยู่ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

จัดทำโดย

นายสุริยา ษ์องเสนาะ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

โทร 0 2244 2070

โทรสาร 0 2244 2058

Email :sapagroup3@gmail.com

## บรรณานุกรม

- ข้อมูลทั่วไปสาธารณรัฐฟินแลนด์ . (15 มิถุนายน 2561). สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.thaiembassy.org/helsinki/th/thai-people>
- เจาะลึกการจัดการศึกษาปฐมวัยฟินแลนด์. (31 มีนาคม 2560). สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2561 จาก [www.facebook.com/roongaroonchool/posts/เจาะลึกการจัดการศึกษาปฐมวัยฟินแลนด์ - insights-to-finnish-early-years-education-an/1847754202132326/](http://www.facebook.com/roongaroonchool/posts/เจาะลึกการจัดการศึกษาปฐมวัยฟินแลนด์ - insights-to-finnish-early-years-education-an/1847754202132326/)
- Back To School in Finland-โรงเรียนฟินแลนด์ที่让孩子เป็นศูนย์กลาง. (18 พฤษภาคม 2561). สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2561 จาก [https://www.youtube.com/watch?v=ClolTS\\_jo-Y](https://www.youtube.com/watch?v=ClolTS_jo-Y)
- ปฏิรูปการศึกษา เรียนรู้จากผู้ประสบความสำเร็จ : ฟินแลนด์ โดย เพชร เหมือนพันธุ์. (4 ธันวาคม 2557). สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2561 จาก [http://www.thaitribune.org/contents/detail/305?content\\_id=7610&rand=1477650733](http://www.thaitribune.org/contents/detail/305?content_id=7610&rand=1477650733)
- สมสุดา มัชฌิมจันทร์ (2560). การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย (น. 19-22). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี \_\_\_\_\_ . (2559). รายงานผลการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ. นนทบุรี: พิมพ์ดี
- สรุปผลการวิจัย PISA 2015. (2559). สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2561 จาก <https://drive.google.com/file/d/0BwqFSkq5b7zScUJOOV9ldUNfTlk/view>

## ภาษาต่างประเทศ

- Lee , H. (2013, June 4). Why Finnish babies sleep in cardboard boxes. Retrieved November 29, 2018 from <https://www.bbc.com/news/magazine-22751415>

## ภาพอ้างอิง

- baby box กล่องบรรจุสิ่งของใช้จำเป็นสำหรับเด็กและพ่อแม่. (24 พฤศจิกายน 2560) สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.wanderingsarah.com/new-blog/2017/11/26/ahead-of-the-curve-finlands-baby-box>